

**MARKER
SPAREBANK**

Årsrapport 2018

En alliansebank i **eika.**

Årsberetning for 2018

Generelt

Marker Sparebank i 2018

2018 ble et meget godt år for Marker Sparebank. Resultat før skatt endte på NOK 68 mill. og er preget spesielt av:

- God vekst
- Økte renteinntekter
- Økte provisjonsinntekter
- Ekstraordinære gevinster
- Lave tap

Samfunnsøkonomi og rammevilkår

Generelt om aktiviteten i norsk økonomi

Norsk økonomi er inne i en moderat høykonjunktur, med god aktivitet i fastlands-Norge på tvers av sektorer. Oljeprisen har falt en del i siste halvår av 2018, men også i oljesektoren har aktiviteten økt etter en lang periode med underinvesteringer. Med lav arbeidsledighet og inflasjon nær målet, har vi også i Norge startet med en forsiktig renteoppgang. Det går bra med norsk økonomi, men usikkerhetsfaktorer som boligprisvekst, høy gjeldsgrad blant husholdningene og svakere vekstutsikter hos våre handelspartnere maner til forsiktighet.

Norsk fastlands-økonomi opplevde videre oppgang i 2018. BNP-veksten for Fastlands Norge endte på 2,4%, en oppgang på 0,4% fra 2017. Året startet noe bedre enn det sluttet, etter at andre halvår blant annet ble preget av redusert jordbruksproduksjon etter en tørr sommer, lavere oljepris og svakere vekstutsikter.

Gjeldsveksten i husholdningene ble redusert til 5,5% men oversteg samlet sett veksten i inntekt. Dermed steg gjeldsbelastningen i husholdningen. Norske foretak økte sin gjeld med 5,1% i år.

Renteutviklingen

Økt aktivitet i norsk økonomi, kapasitetsutnyttelse nær normalt nivå og inflasjon rundt målet var sentrale årsaker til at hovedstyret i Norges Bank besluttet å heve styringsrenten fra 0,50 prosent til 0,75 prosent i september. Dette var den første rentehevingen siden 2011. Hovedstyret har gitt uttrykk for en gradvis renteoppgang fremover, men at man ønsker å gå varsomt frem i rentesettingen etter en lang periode med lave renter.

Boligprisene

Veksten i boligpriser har utviklet seg moderat gjennom året.

Sysselsetting

I arbeidsmarkedet bedret situasjonen seg ytterligere gjennom fjoråret. Sysselsettingen økte med om lag 55.000 personer i løpet av 2018 og arbeidsledigheten ble ytterligere redusert. Inflasjonen steg betydelig, særlig som følge av økte elektrisitetspriser. Foretaksinvesteringene økte også i fjor, og Norges Banks regionale nettverk ga uttrykk for god vekst i produksjonen og positive vekstutsikter. For første gang siden oljeprisfallet i 2014 bidro investeringer innen petroleum positivt, mens boliginvesteringene ble redusert etter en periode med solid vekst.

Kronekurs

Den importveide kronekursindeksen, i-44, endte om lag uendret fra 2017 til 2018, etter store svingninger gjennom året.

Børsutvikling

Det var stor aktivitet på Oslo Børs i 2018. Oslo Børs var mot slutten av 2018 preget av den økende usikkerheten knyttet til utsiktene for verdensøkonomien i tiden fremover. Hovedindeksen falt med 1,8% for året som helhet, men ble hele 12,5% lavere enn toppnoteringene i september 2018 og endte på 799,4.

Utsiktene for 2019

2019 ventes å bli et år med fortsatt god vekst i norsk økonomi hjulpet av en vekst på 10-15% i oljeinvesteringene. Usikkerheten er imidlertid stor, både som følge av at oljeprisen falt tilbake mot slutten av året, og fordi det er mange uromomenter internasjonalt i det nye året. Brexit og handelskonflikten mellom USA og Kina er kanskje de viktigste risikoene, sammen med en alltid tilstedeværende fare for nye fall i oljeprisen.

Lokale forhold

Lokale forhold

Marker Sparebank ble stiftet i 1851 og er en solid, lokal og selvstendig sparebank. Banken leverer tjenester innenfor finansiering, sparing, betalingsformidling, forsikring og pensjon. Hovedkontoret ligger på Ørje i Marker kommune med filialer i Aremark, Moss, Rakkestad og Rømskog. Disse kommunene er bankens primære markeds- og virksomhetsområde. Marker Sparebank har også en betydelig personkundeandel som er bosatt utenfor bankens primærområde.

Marker kommune består i underkant av 3600 innbyggere. Tilsvarende tall er ca. 1400 i Aremark, ca. 32.700 i Moss, ca. 8.200 i Rakkestad og i underkant av 700 i Rømskog.

Banken eier 10% av aksjene i Sparebankenes Eiendomsmegler AS (Aktiv Eiendomsmegling Askim). Selskapet driver eiendomsmegling i Indre Østfold.

Eika Alliansen

Marker Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS og er en av 68 banker i Eika Alliansen. Lokalbankene, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjør Eika Alliansen. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 440 milliarder kroner, nær en million kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet. Med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene i Eika en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og mange arbeidsplasser i norske lokalsamfunn.

I januar 2018 sa 11 banker opp sine avtaler med Eika Gruppen og datterselskapene. Avtalene opphører når de respektive oppsigelsfrister utløper, de fleste med tre kalenderårs frist gjeldende fra 31.12.2018. De i dag 10 uttredende bankene (etter fusjon av Harstad Sparebank og Lofoten Sparebank) er: Askim og Spydeberg Sparebank, Aasen Sparebank, Drangedal Sparebank, Klæbu Sparebank, Sparebanken 68 grader nord, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Stadsbygd Sparebank, Tolga-Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets kjernevirksomhet er gode og kostnadseffektive produkt- og tjenesteleveranser til lokalbankene for moderne og effektiv bankdrift. Konkret innebærer det leveranse av komplett plattform for bank-infrastruktur inkludert IT og betaling. Eika Gruppen har et profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som sikrer integrerte, plattformuavhengige,

digitale løsninger for lokalbankene og deres kunder. Eika Gruppen har også solide kompetansemiljøer som vurderer og avtaler viktige leveranser til bankene fra eksterne leverandører der disse velges.

Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester. Eika Kundesenter og Eika Servicesenter leverer tjenester som sikrer lokalbankene effektiv kommunikasjon og økt tilgjengelighet.

Utover disse leveransene gir Eika Gruppen alliansebankene tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, virksomhetsstyring med Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester med Eika Økonomiservice og depottjenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser på disse områdene.

Eika Gruppens samlede leveranser sikrer lokalbankenes konkurransedyktighet slik at de kan bygge videre på sin sterke, lokale markedsposisjon.

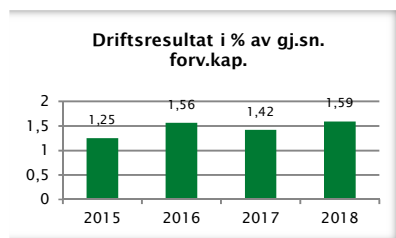
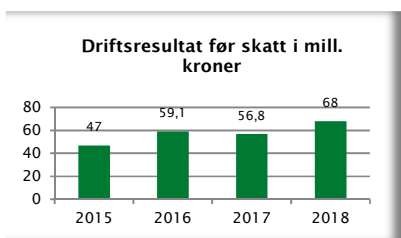
Eika Boligkreditt er et kredittforetak som er eid av 66 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker.

Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på om lag 100 milliarder kroner og er følgelig en viktig bidragsyter til at kundene i lokalbankene oppnår konkurransedyktige vilkår på sine boliglån.

Resultatregnskapet

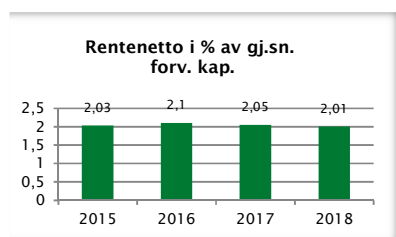
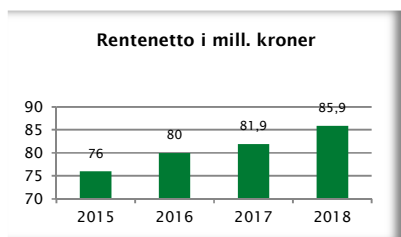
Et meget godt driftsresultat

Marker Sparebanks resultat av ordinær drift før skatt ble på NOK 68 mill. I prosent av GFK (gj.sn. forvaltningskapital) utgjør dette 1,59%. Tilsvarende tall for 2017 var NOK 56,8 mill. og 1,42%. Egenkapital avkastningen ble på 9,2% i 2018 mot 8,12% i 2017.

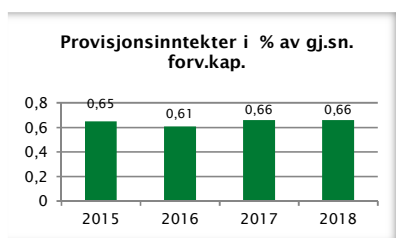
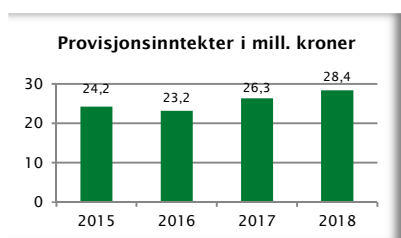
Netto renteinntekter

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter utgjør NOK 85,9 mill. pr. 31.12.18 mot NOK 81,9 mill. pr. 31.12.17. I prosent av GFK utgjør rentenettoen 2,01% pr. 31.12.18, en nedgang fra 2,05% pr. utgangen av 2017.

Provisjonsinntekter

Provisjonsinntektene utgjør NOK 28,4 mill. som er NOK 2,1 mill. høyere enn i fjor. Provisjonsinntektene i forhold til GFK utgjør 0,66% som er identisk med status pr. 31.12.2017.

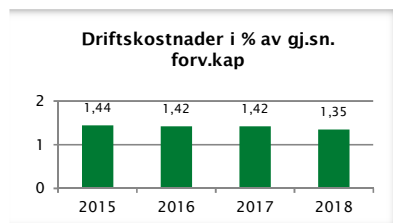
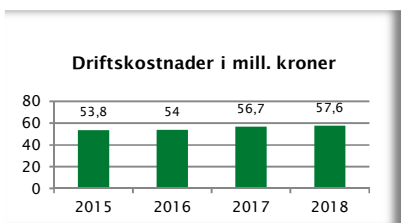

Provisjonsinntektene for 2018 fordeler seg som følger:

- Garantiprovisjoner	NOK 401.000
- Formidlingsprovisjoner	NOK 7.490.000
- Betalingsprovisjoner	NOK 10.728.000
- Provisjoner og gebyrer for verdipapirforvaltning	NOK 1.969.000
- Provisjoner ved salg av forsikringstjenester	NOK 5.074.000
- Andre gebyr- og provisjonsinntekter	<u>NOK 2.730.000</u>
Sum	NOK 28.391.000

Driftskostnader

Sum driftskostnader utgjør NOK 57,6 mill. eller 1,35% av GFK mot NOK 56,7 mill. og 1,42% av GFK i 2017. Totale kostnader i % av totale inntekter ble 47,35% mot 49,76% i 2017.

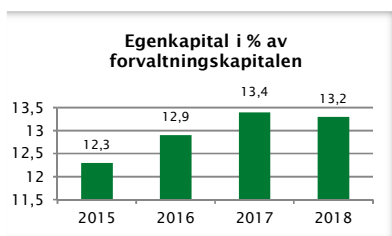
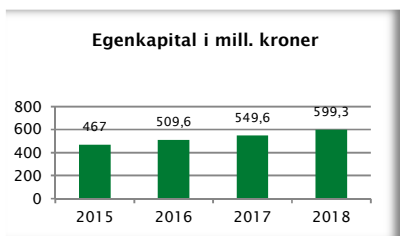
Tap

Netto tap utgjør NOK 1,4 mill. i 2018. Tilsvarende tall i fjor var NOK 0,6 mill. Netto individuelle tapsavsetninger utgjør NOK kr. 2,5 mill. som er en økning på NOK 0,6 mill. i forhold til 2017. De gruppevisse nedskrivningene utgjør NOK 17,3 mot NOK 16,4 mill. pr. 31.12.17.

Tapsutsatte lån pr. 31.12.18 utgjør NOK 1,1 mill. Misligholdte lån pr. 31.12.18 utgjør totalt NOK 17,4 mill. mot totalt NOK 18,2 mill. pr. 31.12.17. Samlet mislighold er lavt og bankens kredittrisiko vurderes som uendret i 2018.

Egenkapital og kapitaldekning

Bankens egenkapitalsituasjon er meget god, og soliditeten pr. 31.12.18 er 13,24% mot 13,42% pr. 31.12.17. Ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekningen er 22,85% pr. 31.12.18. Ved utgangen av 2017 var disse 23,04%.

Disponering av årsoverskudd

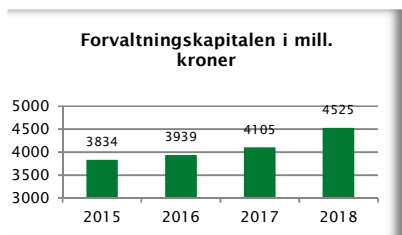
Styret foreslår at årets overskudd disponeres slik:

Gaver	kr. 3.000.000
Sparebankens fond	kr. 49.679.881

Balansen

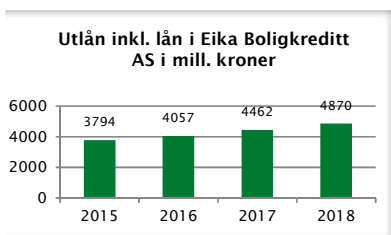
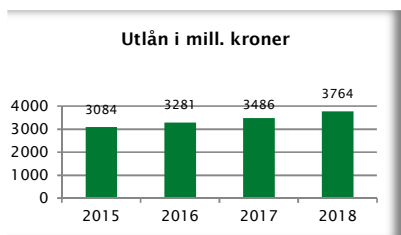
Forvaltningskapitalen

Forvaltningskapitalen utgjør NOK 4.525.336.000 pr. 31.12.18 mot NOK 4.104.423.000 pr. 31.12.2017. Det gir en 12 måneders vekst på 10,3% mot 4,2% i 2017.

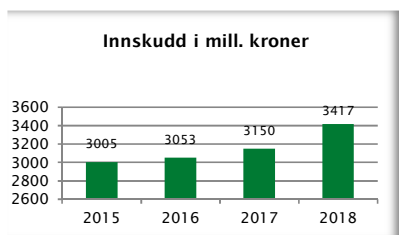
Utlån

Totale utlån utgjør NOK 3.763.599.000 mot NOK 3.486.493.000 pr. 31.12.2017. Bankens portefølje i Eika Boligkreditt AS utgjør NOK 1.106.255.732 ved årsskiftet mot NOK 975.514.782 pr. 31.12.2017. Samlet utlånsvekst inkl. lån i Eika Boligkreditt AS ble 9,1% mot 10% i 2017. Utlån til personmarkedet inkl. Eika Boligkreditt økte med 7,5%, og lån til bedriftsmarkedet økte med 14,2%. Lån til næring utgjør 32,7% av samlet utlån mot 30,9% pr. 31.12.2017.

Innskudd

Samlede innskudd utgjør NOK 3.417.017.000. Dette er en økning på 8,5% i forhold til 2017. Innskuddsdekningen ble 90,8% ved utgangen av 2018 mot 90,3% pr. 31.12.2017.

Eierstyring og selskapsledelse.

Generalforsamlingen

Bankens øverste organ er generalforsamlingen. Generalforsamlingen er sammensatt av medlemmer valgt blant innskyterne, kommunevalgte samt ansatte. 10 av medlemmene er innskytervalgte, 2 medlemmer er kommunevalgte og 4 medlemmer er personer valgt blant de ansatte i banken. Generalforsamlingen velger styre og revisor. Generalforsamlingens kontroll med virksomheten utøves av statsautorisert revisor. Styret er generalforsamlingens organ for å lede og utøve den strategiske og operative driften av banken. Generalforsamlingen godkjenner årsregnskapet og beslutter honorarer til bankens tillitsvalgte. Det avgis revisjonsberetning fra revisor til generalforsamlingen i forbindelse med presentasjon og godkjenning av årsregnskapet. Det avholdes 2 årlige generalforsamlingsmøter. Det er et regnskapsmøte hvor årsregnskap med noter godkjennes samt et valgmøte. Alle møtene i generalforsamlingen ledes av generalforsamlingens leder eller nestleder. Innkalling med sakliste og saksdokumenter skal i henhold til vedtektene sendes ut minimum 14 dager før møtene.

Styret

Styret utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid. Årsplanen tidfester sentrale temaer/områder. Styret fører løpende kontroll med bankens drift og risikoeksponering gjennom månedlige ledelsesrapporter og kvartalsvis regnskaps- og risikorapportering. Styret har utarbeidet og vedtatt policydokumenter innenfor alle vesentlige risikoområder i banken. Disse setter rammer for akseptabel risikoeksponering. Styret mottar kvartalsvis rapporter for risikoeksponering i forhold til policyrammer. I tillegg har styret en grundig årlig ICAAP-gjennomgang samt at de mottar en årlig internkontrollrapport. Det er utarbeidet en egen instruks for styret. Instruks for adm. banksjef er utarbeidet og vedtatt av styret. Styret foretar også hvert år en egenevaluering.

Styret består av 5 medlemmer (2 kvinner og 3 menn) og 3 varamedlemmer valgt av generalforsamlingen. Leder og nestleder velges av generalforsamlingen ved særskilte valg. 1 medlem og observatør med varamedlemmer velges blant de ansatte. Samtlige valgte medlemmer, observatør og varamedlemmer velges for to år.

Revisjons- og risikoutvalg

Det er etablert et revisjons- og risikoutvalg i h.h.t. krav. To av styrets medlemmer utgjør revisjons- og risikoutvalget i Marker Sparebank. Revisjons- og risikoutvalget forbereder styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen samt overvåker systemene for internkontroll og risikostyring. Videre har utvalget kontakt med bankens valgte revisor om revisjon av årsregnskapet, og vurderer og overvåker revisors uavhengighet. Revisjons- og risikoutvalget utarbeider og følger en årsplan for sitt arbeid.

Valgkomité

Marker Sparebank har en valgkomite som forbereder valg av kundevalgte, leder og nestleder i generalforsamlingen, medlemmer og varamedlemmer til styret samt valgkomite. Ansattes representanter og offentlig oppnevnte representanter til generalforsamlingen velges etter egne prosedyrer. Valgkomitéen er sammensatt av 5 medlemmer og 3 varamedlemmer som velges for 2 år.

Bankens ledergruppe

I løpet av året er det gjennomført en endring i sammensetning av bankens ledergruppe. Ledergruppen er redusert med 1 person og bankens ledelse består nå av to ledere i tillegg til adm. banksjef. Det er risk-/compliancesjef og leder for kundeopplevelser. Disse har ansvar for sine områder i banken og rapporterer til adm. banksjef. Adm. banksjef rapporterer til styret. For ytterligere detaljer henvises til bankens organisasjonsplan.

Bankens virksomhet

Marker Sparebank er en selvstendig lokalbank med hovedkontor på Ørje i Marker kommune og med filialer i Aremark, Moss, Rakkestad og Rømskog. Bankens visjon, formål og kjerneverdier er som følger:

Visjon:

«Vi skal være den beste hovedbank i vårt markedsområde – for alle som ønsker personlig service og rådgivning i samspill med en smart digital hverdagsbank».

Formål:

«Vi skal utvikle, selge og betjene bank- og forsikringstjenester tilpasset våre kunders situasjon og behov, slik at våre kunder opplever å bli godt ivaretatt i alle faser av livet».

Kjerneverdier:

Hjelpsom, aktiv og trygg.

Selskapskapital

Styret har definert krav til ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning som ligger godt over lovens krav. Minimumsmålene er satt til 16%, 16% og 18%, h.h.v. for ren kjernekapital, kjernekapital og kapitaldekning.

Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styret besluttes av generalforsamlingen. Godtgjørelsen fremgår av note til årsregnskapet. Marker Sparebank har ikke etablert bonusordninger eller andre former for kompensasjon til styremedlemmene.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Godtgjørelse til ledende ansatte er regulert av retningslinjer for godtgjørelse i Marker Sparebank. Retningslinjene er vedtatt av styret. Godtgjørelse består av fast lønn samt bonus. Bonusordningen gjelder samtlige ansatte. Adm. banksjef har ingen bonusordning. Adm. banksjefs lønn og øvrige godtgjørelse fremgår av note til regnskapet. Lønn og godtgjørelse til adm. banksjef besluttes årlig av styret.

Informasjon/kommunikasjon

Banken utarbeider kvartalsvise delårsregnskaper samt årsregnskap. Denne informasjonen blir tilgjengeliggjort på bankens nettside. I tillegg utarbeides årlig en offentliggjøring av sentral risikoinformasjon for banken (Pilar 3-rapport) som også gjøres tilgjengelig på bankens nettside.

Revisor

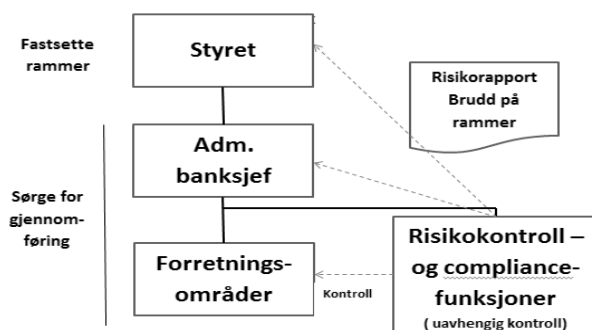
Revisor deltar i møte med styret i forbindelse med bl.a. godkjenning av bankens årsregnskap. Revisor gjennomgår bankens internkontroll og avlegger en årlig beretning om denne samt bankens ICAAP prosess (Internal Capital Adequacy Process). Revisor fremlegger dokumentasjon på arbeid som er utført utover ordinær revisjon. Godtgjørelse til revisor fremlegges til godkjenning på generalforsamlingens møte i mars måned. Revisor har i sin rapport for 2018 konkludert med at banken har etablert en tilfredsstillende internkontroll.

Risikostyring

Virksomhetsstyring

God risikostyring er en viktig forutsetning for at banken skal nå sine mål. Risikostyring er derfor sentralt i den daglige driften og i styrets arbeid

Rollefordelingen kan illustreres slik:

Policy for virksomhets- og risikostyring gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen i banken. Dokumentet er forankret og vedtatt av bankens styre, og skal også ses i sammenheng med bankens strategi og vedtekter.

Banken har etablert en risikokontrollfunksjon underlagt adm. banksjef. Funksjonen, som ivaretas av egen risk-/compliancesjef, har ansvar for å overvåke, identifisere og rapportere risiko i banken. Funksjonen skal rapportere til styret kvartalsvis status på eksponering i forhold til rammer. Dersom det er brudd på styrevedtatte rammer skal funksjonen vurdere om det er behov for umiddelbar rapportering.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap i forbindelse med kredittgivning fordi kunden ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og at etablerte sikkerheter ikke skal dekke utestående krav. Dette er bankens største og mest utsatte risikoområde.

Bankens kredittpolicy, som besluttet av styret, inneholder bl.a. krav og rammer knyttet til kredittrisiko i banken, herunder retningslinjer for risikoprofil, eksponering innenfor person- og bedriftsmarked, bransjefordeling og grense for samlet engasjement til en enkelt kunde. Kredittrisikoen skal i h.h.t. kredittpolicyen være lav til moderat. Sentrale forutsetninger for å håndtere risikoen er gode kredittvurderinger samt at alle ansatte etterlever gode rutiner. Kredittrisikoen overvåkes gjennom, risikoklassifisering, misligholds rapportering og kvartalsvis risikorapportering av rammer.

Risikoklassifiseringssystemet som benyttes er en modell, inndelt i klasser fra 1 til 12 hvor 1 er best, som beregner kundens sannsynlighet for mislighold (PD-probability of default) de kommende 12 måneder. Sannsynligheten for mislighold avgjør hvilken risikoklasse kunden får og blir automatisk oppdatert hver måned med interne data. Eksterne data blir oppdatert kvartalsvis for bedriftskunder og manuelt for privatkunder. I tillegg blir kundenes risikoklasse oppdatert ved behandling av alle nye kredittsaker.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken i en gitt situasjon ikke klarer å finansiere seg i tilstrekkelig grad til at banken kan møte sine forpliktelser ved forfall. Likviditetsrisikoen vil avhenge av bankens balansestruktur, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet.

Av bankens likviditetspolicy, som er vedtatt av styret, fremgår det at banken skal ha lav likviditetsrisiko. Marker Sparebank har hatt god tilgang på likviditet gjennom hele året. Innskuddsdekningen endte på 90,8%. Tilsvarende tall i fjor var 90,3%. I tillegg har banken en kreditt på sin oppgjørskonto i DnB på 130 mill. Eika Kapitalforvaltning AS forvalter bankens betydelige verdipapir-portefølje. Eika Boligkreditt AS benyttes til avlastning for 1. prioritets boliglån.

I løpet av 2018 har banken økt ekstern gjeld med NOK 100 mill. og total obligasjonsgjeld utgjør totalt NOK 450 mill. pr. utgangen av 2018. Løpetid på bankens obligasjonsgjeld er tilpasset ønsket forfallsstruktur, og samtlige lån er knyttet opp mot 3 mnd. nibor.

Likviditetsindikatoren LCR er beregnet til 208,9 pr. 31.12.2018. LCR måler størrelsen på bankens likvide aktiva i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid. Krav til LCR er 100.

Totalt sett vurderes bankens likviditetsrisiko som lav.

Markedsrisiko

Bankens markedsrisiko defineres som risiko for reduserte verdier av bankens eiendeler som følge av svingninger i markedspriser for finans- og realaktiva. Styring av bankens markedsrisiko skjer gjennom definerte maksimumsrammer for innskudd, investeringer i aksjer, aksjefond og obligasjoner m.m. i bankens policy for markedsrisiko. Rammene ligger godt innenfor de myndighetsbestemte maksimalgrensene og vurderes årlig av styret.

Banken har en avtale med Eika Kapitalforvaltning AS om aktiv forvaltningsservice av bankens obligasjonsporfølje. Avtalen angir bl.a. rammer for eksponering pr. sektor samt angivelse av låntakere

innenfor hver sektor i porteføljen. Rapport om utvikling i porteføljen og i forhold til avtalte rammer, utarbeides hver måned. Marker Sparebank har liten eksponering i aksjer og aksjefond. Finansielle instrumenter, som innebærer valutarisiko, benyttes ikke.

Markedsrisikoen vurderes som lav og er en del av den finansielle risikoen som rapporteres til styret hvert kvartal.

Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko mener vi risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

I henhold til bankens policy for operasjonell risiko, som er vedtatt av styret, skal risikoen være lav. Håndtering av operasjonell risiko skjer i stor grad gjennom bankens vedtatte policyer, rutiner og retningslinjer.

Banken har stort fokus på hvordan vi best kan etterleve og tilpasse oss nye lover og forskrifter. Vi har betydelig hjelp i dette arbeidet gjennom vårt eierskap i Eika Gruppen AS. Det er ikke registrert operasjonelle avvik i 2018 som har påført banken vesentlige tap eller økt risikoeksponering.

ICAAP

Marker Sparebank er underlagt kapitaldekningsregelverket, og skal derfor i tillegg til å oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital, regelmessig gjennomføre en intern kapitalvurderingsprosess. Hensikten med ICAAP-arbeidet er å etablere en prosess for beregning og oppfølging av bankens kapitalbehov i forhold til risikoprofil.

Bankens siste ICAAP-rapport tar utgangspunkt i regnskapstallene pr. 31.12.2017 og viser et behov for ansvarlig kapitaldekning på 17,2%. Beregnet kapitaldekning ved samme tidspunkt i 2017 var 23,0%.

Organisasjon

Personal og arbeidsmiljø

Ved årsskiftet hadde banken 33 ansatte som er samme antall som ved utgangen av 2017. Antall årsverk knyttet til bankvirksomheten er 31,4. Gjennomsnittsalderen for bankens ansatte er 49 år. Det er en oppgang på 1 år fra i fjor. Gjennomsnittlig ansettelsestid er 13,8 år mot 13,1 år i 2017.

Det totale sykefraværet var i 2018 på 1,62% mot 2,5% i 2017. Det er ikke registrert personsaker i 2018. Banken har avtale om bedriftshelsetjeneste.

Marker Sparebank ønsker, gjennom ulike tiltak, å bidra til likestilling og unngå diskriminering av enhver art. I generalforsamlingen, styret og bankens valgkomité er det jevn fordeling mellom kvinner og menn. Blant bankens ansatte er kvinneandelen på 69%. I bankens ledergruppe er kvinneandelen 33%.

Arbeidsmiljøet anses som meget godt. Det samme gjelder forholdet mellom styret, ledelsen og tillitsvalgte. Den digitale utviklingen og endring i kundedadferd bidrar til store endringer i bransjen. Dette er endringer som banken er opptatt av å tilpasse på en god måte. Endringene har ført til at banken har utviklet tjenesten med kontanthåndtering over disk. Kontanthåndteringen er i sin helhet flyttet til våre resirkuleringsautomater som finnes ved alle våre kontorer. Våre kundemottak i Ørje og Rakkestad er i løpet av året oppgradert og tilpasset ny situasjon for å ivareta behov for informasjon og opplæring for våre kunder på best mulig måte.

Endringer i bransjen skjer også fortløpende i forhold til krav til kompetanse. Det legges årlig en kompetanseplan for banken for å kartlegge og planlegge ulike behov for kompetanseheving. Det har også i 2018 vært gjennomført mange individuelle læringsløp blant de ansatte. Spesielt har sertifiseringsløpet innenfor kreditt berørt mange av kunderådgiverne i banken.

Samfunnsrolle

Marker Sparebank har vedtatt retningslinjer for bærekraftig virksomhet og samfunnsansvar. Retningslinjene omhandler hvordan banken påvirker mennesker, samfunn og miljø. Det å skape verdier og være lønnsom er en del av bankens samfunnsrolle, og banken vil på denne måten bidra til vekst og utvikling i lokalsamfunnet. Retningslinjene omfatter finansielle, miljømessige, forvaltningsmessige og sosiale aspekter ved driften. Bankens skal vise ansvarlighet i utøvelsen av sin virksomhet og skape langsiktige gode resultater og løsninger for kundene og samfunnet. I den forbindelse vil banken unngå å medvirke til miljøødeleggelser, korrupsjon eller brudd på grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter.

Bankens ansatte skal utvise en adferd som oppfattes som tillitsvekkende, ærlig og redelig og som er i samsvar med bankens etiske retningslinjer. I bankens retningslinjer for Helse, miljø og sikkerhet er det rutiner for varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

Styret har også vedtatt retningslinjer for å hindre forsøk på økonomisk kriminalitet som bl.a. hvitvasking og terrorfinansiering. Ny hvitvaskingslov trådte i kraft i 2018 og området har og har hatt et stort fokus i banken for å sørge for etterlevelse av gjeldende krav og rutiner. Marker Sparebank har utpekt en egen hvitvaskingsansvarlig. Forholdet til kunder og leverandører er også regulert i bankens etiske retningslinjer som gjennomgås årlig. Banken har gjennom året nedlagt et betydelig arbeid for å ivareta kravene i det nye personvernregelverket. Det er utpekt et eget personvernombud.

Marker Sparebank skal være en lokal og forutsigbar samfunnsaktør. Det er også slik at banken og lokalmiljøet er gjensidig avhengige av hverandre. Banken utviser et betydelig samfunnsengasjement gjennom å gi gaver og sponse mange ulike lokale initiativ og formål innen kultur, idrett og oppvekst. Deler av bankens overskudd går dermed direkte tilbake til lokalsamfunnet. I 2018 har banken bevilget slike midler på i alt ca. NOK 4,0 mill. I løpet av året har banken etablert en mulighet for folkefinansiering gjennom Lokalverdi.no. Det er et ledd i ønsket om å forsterke og videreutvikle vårt gaveinstitutt samt å bidra til ytterligere vekst og utvikling gjennom å sørge for at gode tiltak/prosjekter i lokalmiljøet kan realiseres i enda større grad.

Årlig sørger banken for kompetanseoverføring til lokalmiljøet gjennom kundemøter og skolebesøk med ulike temaer innenfor personlig økonomi.

Det er et mål for oss å bidra med ulike tiltak som påvirker miljøet positivt. Vi fremmer bruk av miljøvennlige produkter i egen drift så langt dette lar seg gjøre. De ansatte oppfordres til bruk av kollektive transportmidler ved ulike reiser/kurs i regi av banken. Det er ingen ansatte i banken som har firmabil. Mye av informasjonsflyten og kompetanseoppdatering skjer digitalt via videokonferanser/e-læringsløp – noe som er svært effektivt og miljøvennlig.

Marker Sparebank anvender ikke innsatsfaktorer eller produksjonsmetoder som direkte forurensar det ytre miljø.

Utvikling fremover

Det er styrets oppfatning at banken fortsatt er meget godt rustet til å håndtere utfordringene som er i finansmarkedet med stor konkurranse og stadige tilpasninger av nye regulatoriske krav. Bankens vekst i 2018 tilsier at vi har bidratt i betydelig grad til utvikling av våre lokalsamfunn. Banken kan vise til en god underliggende bankdrift og en meget solid kapitaldekning. Målsetting om å bestå som en selvstendig lokalbank står fast. For å lykkes i det arbeidet, vurderer styret det som sentralt og viktig å være en del av Eika Alliansen.

Årsregnskapet er fremlagt under forutsetning om fortsatt drift.

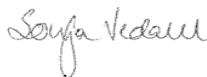
Styret vil rette en stor takk til alle kunder, forretningsforbindelser, ansatte og tillitsvalgte for et meget godt samarbeid og god oppslutning om banken i 2018.

For styret i Marker Sparebank

Ørje, 15. februar 2019

Bjørg Dalane
Styrets leder

Sonja Vedahl
Styrets nestleder

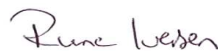
Jan Erik Hermanseter
Styremedlem

Jørn A. Ødegård
Styremedlem

Hans Petter Lier
Ansattes styremedlem

Rune Iversen
Adm. banksjef

Resultatregnskap

Tall i tusen kroner

	NOTE	2018	2017
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		643	507
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		120.974	113.637
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		5.149	5.079
Sum renteinntekter og lignende inntekter		126.765	119.223
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		2.665	1.882
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		31.543	29.398
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		4.305	3.833
Andre rentekostnader og lignende kostnader	7	2.321	2.189
Sum rentekostnader og lignende kostnader		40.834	37.301
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		85.931	81.922
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		7.203	6.374
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		7.203	6.374
Garantiprovisjoner		401	326
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		27.990	25.986
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	8	28.391	26.312
Andre gebyr og provisjonskostnader		3.160	3.514
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	8	3.160	3.514
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		(421)	204
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		(291)	487
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle drivater		1.265	1.098
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	553	1.789
Driftsinntekter faste eiendommer		2.649	1.120
Andre driftsinntekter		3	(5)
Sum andre driftsinntekter		2.652	1.115
Netto andre driftsinntekter		35.639	32.076
Sum driftsinntekter		121.570	113.998

En alliansebank i eika.

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2018	2017
Lønn		18.393	17.626
Pensjoner	9	2.548	2.683
Sosiale kostnader		4.230	4.895
Administrasjonskostnader		20.551	20.210
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	10	45.723	45.414
Ordinære avskrivninger		2.008	1.854
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	12	2.008	1.854
Driftskostnader faste eiendommer		2.697	2.622
Andre driftskostnader		7.136	6.838
Sum andre driftskostnader	13	9.833	9.460
Sum driftskostnader		57.564	56.729
Tap på utlån		1.360	559
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	1.360	559
Gevinst/tap		5.309	54
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.	6	5.309	54
Resultat av ordinær drift før skatt		67.955	56.765
Skatt på ordinært resultat	14	15.275	13.741
Resultat for regnskapsåret		52.680	43.025
Overført til/fra sparebankens fond		49.680	40.025
Overført til gaver		3.000	3.000
Sum overføringer og disponeringer	19	52.680	43.025

Eiendeler

<i>Tall i tusen kroner</i>	Noter	2018	2017
Konter og fordringer på sentralbanker	15	74.481	65.291
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		188.572	70.729
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		4.500	4.500
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		193.072	75.229
Kasse-/drifts- og brukskreditter		210.918	194.729
Byggelån		42.852	75.035
Nedbetalingslån		3.509.828	3.216.728
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	3.763.599	3.486.493
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(2.543)	(1.938)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(17.333)	(16.432)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		3.743.723	3.468.122
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		78.036	106.542
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		272.892	241.602
Sum sertifikater og obligasjoner	6	350.928	348.144
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		129.631	109.363
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	129.631	109.363
Utsatt skattefordel		3.000	3.411
Sum immaterielle eiendeler	14	3.000	3.411
Maskiner, inventar og transportmidler		2.252	2.160
Bygninger og andre faste eiendommer		18.017	21.565
Sum varige driftsmidler	12	20.270	23.725
Andre eiendeler		515	517
Sum andre eiendeler		515	517
Opptjente ikke mottatte inntekter		7.598	7.192
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		2.119	3.429
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		2.119	3.429
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		9.717	10.620
SUM EIENDELER		4.525.336	4.104.423

Gjeld og Egenkapital

Tall i tusen kroner

	Noter	2018	2017
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		333	331
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		155.009	155.008
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	16	155.342	155.339
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		2.822.156	2.709.876
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		594.860	439.732
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	16	3.417.017	3.149.608
Obligasjonsgjeld		299.906	199.943
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17	299.906	199.943
Annen gjeld		38.021	33.925
Sum annen gjeld	18	38.021	33.925
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		7.678	7.800
Pensjonsforpliktelser	9	8.025	8.200
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		8.025	8.200
SUM GJELD		3.925.988	3.554.816
Sparebankens fond		595.948	546.208
Gavefond		3.400	3.400
Sum opptjent egenkapital	19	599.348	549.608
SUM EGENKAPITAL		599.348	549.608
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		4.525.336	4.104.423

Poster utenom balansen

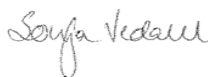
Garantiansvar	20	18.030	18.614
Garantier til Eika Boligkreditt	20	11.063	33.217

For styret i Marker Sparebank

Ørje, 15. februar 2019

Bjørge Dalane
Styrets leder

Sonja Vedahl
Styrets nestleder

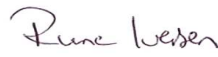
Jan Erik Hermanseter
Styremedlem

Jørn A. Ødegård
Styremedlem

Hans Petter Lier
Ansattes styremedlem

Rune Iversen
Adm. banksjef

En alliansebank i eika.

Kontantstrøm

Tall i tusen kroner

	2018	2017
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(276.961)	(205.024)
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	120.510	113.336
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	267.408	96.314
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	(33.862)	(31.587)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	2	(3)
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	(2.023)	(1.374)
Endring sertifikat og obligasjoner	(2.784)	(5.317)
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	5.053	5.095
Netto provisjonsinnbetalinger	25.231	22.798
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	844	1.302
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	(964)	(626)
Utbetalinger til drift	(51.934)	(56.764)
Betalt skatt	(13.292)	(12.622)
Utbetalte gaver	(1.880)	(1.674)
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	35.348	-76.146
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	(1.918)	(1.241)
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	4.915	-
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	(19.867)	(3.684)
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	5.581	799
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	7.203	6.374
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	-4.086	2.248
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	99.963	(19.954)
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(4.192)	(3.708)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner	1	50.000
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	95.772	26.338
A + B + C Netto endring likvider i perioden	127.033	-47.560
Likviditetsbeholdning 1.1	136.020	183.580
Likviditetsbeholdning 31.12	263.053	136.020
Likvidetsbeholdning spesifisert:		
Konter og fordringer på Sentralbanken	74.481	65.291
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	188.572	70.729
Likviditetsbeholdning	263.053	136.020

En alliansebank i eika.

Generelle prinsipper

Bankens årsregnskap for 2018 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. BM-engasjement over 0,5 mill. kr og PM-engasjement over 0,5 mill.kr. som ikke er klassifisert med lav risiko, vurderes særskilt. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket innen 90 dager.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger etter det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Det nye risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvis tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Nedskrivninger foretas på person- og næringsengasjement som i overensstemmelse med Finanstilsynets forskrifter er identifisert som tapsutsatte. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

Overtatte eiendeler

Banken har pr. 31.12.2018 ingen overtatte eiendeler.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken kan benytte seg av finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Det er ingen utestående derivatavtaler pr 31.12.2018.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Banken har ingen renteinstrumenter utenfor balansen pr. 31.12.2018.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje og ikke handelsportefølje) og anleggsportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 6.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for verdifastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger, beregnes virkelig verdi i spread-matrise utarbeidet av Verdipapirfondenes forening.

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost.

Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi. Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Tomter	0 %
Bankbygg/fast eiendom	2 %
Inventar og innredning	10 - 20 %
Kontormaskiner	20 %
EDB-utstyr	30 %

Immaterielle eiendeler

Det er ingen immaterielle eiendeler pr 31.12.2018, bortsett fra utsatt skattefordel. Balanseførte immaterielle eiendeler gjelder ellers anskaffelse av spesialtilpassede edb-systemer og løsninger. Immaterielle eiendeler avskrives lineært over 5 år. Eiendelene nedskrives dersom verdien av forventede økonomiske fordeler er lavere enn balanseført verdi. Utgifter til å reetablere eller opprettholde den økonomiske verdien av edb-systemer og løsninger kostnadsføres løpende.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Marker Sparebank følger IAS 19 for pensjonskostnader. Pensjonsforpliktelsen er gjenstand for årlig aktuarberegning. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Differanse mellom beregnet påløpt forpliktelse og verdien av pensjonsmidlene, korrigert for effekt av endrede forutsetninger, føres i balansen enten som langsiktig gjeld (hvis negativ) eller som anleggsmiddel (hvis positiv). Forutsetningene som blir lagt til grunn for utregning av pensjonsforpliktelser, blir revurdert årlig i forkant av årlig aktuarberegning.

For innskuddsbasert pensjonsordning kostnadsføres årets premie etter hvert som den påløper.

Bankens ansatte har tidligere inngått i AFP ordningen for bank og finansnæringen. I forbindelse med omlegging av AFP ordningen er bankens ansatte overført til ny felles AFP ordning. Ny AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Dersom administrator ikke er i stand til å foreta beregninger av forholdsmessig andel, behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel per 31.12.2018 er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 1 – Finansiell risiko og risikostyring

Marker Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III-regelverket (se omtale i note 3). Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjer i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko (herunder renterisiko) og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med nivåer: lav, middels og høy.

Kredittrisiko er omhandlet i note 2, likviditetsrisiko i note 4, renterisiko i note 5 og annen markedsrisiko i note 6.

Bankens andre risikoområder:

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere kritesituasjoner.

Strategisk risiko

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Omdømmerisiko

Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2018 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er foretatt systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har iverksatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instruksjer og det rammeverk som er etablert i bankens systemer. Vurderingen har resultert i restrisiko, som er den risiko banken har vurdert i forhold til iverksettelse av utvidede tiltak for å begrense risikoen ytterligere.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter for 2018 som ikke er opplyst i regnskapet.

NOTE 2 – Kredittrisiko

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- pant i bankinnskudd
- kausjoner

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskotokreditt.

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	2.534.889	81.032	11.438	298	2.627.061
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	690.744	38.309	679	200	729.532
Industriproduksjon	37.774	10.499	816		49.089
Bygg og anlegg	99.294	16.797	8.471		124.562
Varehandel, hotell/restaurant	67.374	3.692	1.427	1.845	70.648
Transport, lagring	44.494	4.309	4.828		53.631
Finans, eiendom, tjenester	229.428	9.738	842		240.009
Sosial og privat tjenesteyting	59.602	7.985	592	200	67.979
Offentlig forvaltning	-	55.000	-		55.000
Sum	3.763.599	227.361	29.093	2.543	4.017.510

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	2.410.538	87.496	33.592	100	2.531.626
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	612.537	37.298	734		650.568
Industriproduksjon	43.885	20.336	5.145	93	69.366
Bygg og anlegg	58.164	10.404	4.318	15	72.886
Varehandel	59.889	7.004	1.701	1.445	68.594
Transport, lagring	37.468	5.558	4.840		47.866
Finans, eiendom, tjenester	205.584	3.047	887	85	209.518
Sosial og privat tjenesteyting	58.428	5.318	615	200	64.361
Offentlig forvaltning	-	45.000	-		45.000
Sum	3.486.493	221.461	51.832	1.938	3.759.786

Maksimal kreditteksponering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. Garantiansvar til Eika Boligkreditt er klassifisert som eksponering mot lønnstakere o.l.

For garantier henvises til note 20. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold og tap.

Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold.

Modellen inneholder ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundedadferd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

Kredittisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kreditt håndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktsstruktur for styring av kredittisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kredittisiko består hovedsakelig av små enkeltrisikoeer mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kredittisiko er i samsvar med bankens risikopolje.

Risikoklassifisering

De fleste utlån er tilfredsstillende sikret ved pant, kausjon o.l. Det er få lån av betydelig størrelse. Bankens utlånspolicy bygger på en sunn og god kvalitetsmessig vurdering av låneprosjektene. Porteføljen overvåkes kontinuerlig, med vekt på lån med restanser og høyrisikokunder. Banken opererer hovedsakelig i et oversiktlig geografisk område med god kunnskap om kundene, boligpriser mv. Av samlede utlån til kunder på 3 764 mill. er hele 67 % utlånt til personkunder og 70 % gitt til kunder innen bankens geografiske nærrområde. Banken benytter et saksgangssystem som kvalitetssikrer kredittbehandlingen. Ved vurdering av kredittsaker legges det vekt på betalingsevne og sikkerhet. Styret får en jevnlig rapportering av innvilgede lån og restanse- og overtrekkslister. Garantier blir sikkerhetsmessig vurdert på linje med utlån.

Risikoklassifiseringen er en integrert del av kredittvurderingsprosessen. Systemet muliggjør en god overvåkning av risikoutviklingen i bankens utlånsportefølge. Utlånsvolumet er delt i 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle nedskrivninger. Banken vektlegger risiko ved prising av sine engasjementer. Det er således normalt med en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån. De lån som har lavest rente har også tilsvarende lav risiko.

Pr. 31.12.2018 var 99,96 % av utlånsporteføljen klassifisert. Tilsvarende tall for 2017 var 99,90 %. Engasjement i lav risiko (risikoklasse 1 – 3) var pr. 31.12.2018 72,59 % mot 74,47 % i 2017, middels risiko (risikoklasse 4 – 7) var 19,39 % mot 18,77 % og høy risiko (risikoklasse 8 – 10) var 7,49 % mot 6,03 % i 2017, (risikoklasse 11 og 12) var 0,49 % mot 0,63 % i 2017.

Det er gjort en grundig vurdering av bankens største engasjement samt alle tapsutsatte engasjement og høyrisikoengasjementer. Dette innbefatter alle engasjementer med risikoklasse 8 -12. Tapsanslaget for år 2019 er ca. 0,10 % av brutto utlån. Det er alltid en viss usikkerhet ved slike prognoser, men sett i lys av at banken har en høy andel utlån til personmarkedet mener vi dette er realistisk. Når det gjelder hvilke kriterier som er lagt til grunn for beregning av forventet tapsnivå, henvises til det som ovenfor er angitt i relasjon til risikoklassifiseringssystemet. De forskjellige elementer som der er nevnt vil alle være relevante. I tillegg kan nevnes eventuelle lokale forhold, det være seg utvikling innen bestemte bransjer, deler av næringslivet etc. Lokale rammebetingelser kan ha direkte innflytelse på utviklingen av en lokalbanks portefølge. Bankens prognostiserte tapsanslag for neste år er primært basert på nasjonale makrotall kombinert med erfaringstall fra banken.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten for utlånsrelaterte eiendeler.

RISIKOKLASSIFISERING

Personmarkedet 2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	2.018.117	79.421	300	
Middels risiko, klasse 4-7	358.453	1.355	75	
Høy risiko, klasse 8-10	147.117	256		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	9.801	-		298
Ikke klassifisert	1.401	-	11.063	
Totalt	2.534.889	81.032	11.438	298

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	1.988.320	86.627	300	
Middels risiko, klasse 4-7	296.752	809	75	
Høy risiko, klasse 8-10	111.726	60		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	10.325	-		100
Ikke klassifisert	3.415	-	33.217	
Totalt	2.410.538	87.496	33.592	100

* Garantier i EBK er utenfor bankens risikoklassifiseringssystem, garantiene er godt sikrede boliglån innenfor 60 % belåningsgrad.

Bedriftsmarkedet 2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	713.874	93.963	2.051	
Middels risiko, klasse 4-7	371.538	42.604	12.491	
Høy risiko, klasse 8-10	134.661	9.560	3.036	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	8.637	202	77	2.245
Ikke klassifisert	-	-	-	
Totalt	1.228.710	146.329	17.655	2.245

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	607.951	61.297	2.898	
Middels risiko, klasse 4-7	357.538	59.011	10.543	
Høy risiko, klasse 8-10	98.667	12.674	4.222	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	11.797	983	577	1.838
Ikke klassifisert	2	-	-	
Totalt	1.075.955	133.965	18.240	1.838

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 11,1 mill. kroner.

Likviditetsrisikoen knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset.

Spesifikasjon av utlånsporteføljen, mislighold og tap på utlån

UTLÅN

	2018 Beløp	%	2017 Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	690.744	18,5 %	612.537	17,7 %
Industriproduksjon	37.774	1,0 %	43.885	1,3 %
Bygg og anlegg	99.294	2,7 %	58.164	1,7 %
Varehandel, hotell/restaurant	67.374	1,8 %	59.889	1,7 %
Transport, lagring	44.494	1,2 %	37.468	1,1 %
Finans, eiendom, tjenester	229.428	6,1 %	205.584	5,9 %
Sosial og privat tjenesteyting	59.602	1,6 %	58.428	1,7 %
Sum næring	1.228.710	32,8 %	1.075.955	31,0 %
Personkunder	2.534.889	67,7 %	2.410.538	69,5 %
Brutto utlån	3.763.599		3.486.493	
Individuelle nedskrivninger	-2.543	-0,1 %	-1.938	-0,1 %
Gruppenedskrivninger	-17.333	-0,5 %	-16.432	-0,5 %
Netto utlån til kunder	3.743.723	100,0 %	3.468.122	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	1.106.256		975.515	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	4.849.979		4.443.637	

Se note 20 vedrørende utlån hos Eika Boligkreditt.

Mislighold

MISLIGHOLD

Misligholdte lån	2018	2017	2016	2015	2014
Misligholdte lån i alt	17.418	18.181	5.518	18.100	23.137
Individuelle nedskrivninger	-2.343	-1.728	-140	-200	-603
Netto misligholdte lån i alt	15.075	16.453	5.378	17.900	22.534

Mislighold refererer seg til kunder som ikke har betalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket som avtalt etter 90 dager etter at overtrekket fant sted.

Fordeling av misligholdte lån	2018	2017	2016
Personmarked	9.801	15.435	5.518
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske	4.497		
Industriproduksjon		107	
Bygg og anlegg		15	
Varehandel, hotell/restaurant	2.552	2.522	
Transport, lagring	332		
Finans, eiendom, tjenester	199		
Sosial og privat tjenesteyting	37	102	
Misligholdte lån i alt	17.418	18.181	5.518

Tapsutsatte lån	2018	2017	2016	2015	2014
Øvrige tapsutsatte lån i alt	1.052	1.557	5.354	5.199	2.373
Individuelle nedskrivninger	-200	-200	-1.406	-925	-300
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	852	1.357	3.948	4.274	2.073

En alliansebank i eika.

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2018	2017	2016
Næringssektor fordelt:			
Varehandel, hotell/restaurant			2.634
Transport, lagring			1.466
Sosial og privat tjenesteyting	1.052	1.557	1.254
Tapsutsatte lån i alt	1.052	1.557	5.354

Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2018	2017
Personmarked	298	100
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	200	
Industriproduksjon		93
Bygg og anlegg		15
Varehandel, hotell/restaurant	1.845	1.445
Finans, eiendom, tjenester		85
Sosial og privat tjenesteyting	200	200
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	2.543	1.938

Individuelle nedskrivninger på utlån	2018	2017
Individuelle nedskrivninger 01.01.	1.938	1.550
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-242	-312
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	500	1.045
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	498	256
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-151	-601
Individuelle nedskrivninger 31.12.	2.543	1.938

Nedskrivninger på grupper av utlån	2018	2017
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	16.432	15.762
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	901	670
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	17.333	16.432

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
2018						
Personmarked	122.435	18.784	3	2.083	6.165	149.470
Bedriftsmarked	289	104	332	37	-	762
Sum	122.724	18.888	335	2.120	6.165	150.232

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån
2017						
Personmarked	120.127	8.633	3.232	6.760	-	138.752
Bedriftsmarked	7.023	-	102	-	-	7.125
Sum	127.150	8.633	3.334	6.760	-	145.877

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet.

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet	2018
Resultatførte renter på lån som er nedskrevet	103

Bokført verdi av lån med betalingslettelser	2018
Bokført verdi av lån med reforhandlede betingelser	36.799

Tapskostnader utlån/garantier	2018	2017
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	605	388
Periodens endring i gruppeavsetninger	901	670
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	139	312
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	150	25
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-435	-836
Periodens tapskostnader	1.360	559

Nedskrivning for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner

Banken har ingen nedskrivninger for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner verken i 2018 eller i 2017.

Konsentrasjonsrisiko

Banken er i liten grad eksponert mot store næringskunder.

Banken har per 31.12.2018 ingen store næringskunder, dvs. der kundens samlede grupperte engasjement er større enn 10 % av bankens ansvarlige kapital. Eksponeringen mot bankens kunder er ellers godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer og per kunde.

Utlån fordelt geografisk	2018	%	2017	%
	Beløp		Beløp	
Primærdistrikt	2.631.051	69,9 %	2.412.383	69,2 %
Sekundærdistrikt	286.616	7,6 %	254.960	7,3 %
Tertiærdistrikt	845.931	22,5 %	819.149	23,5 %
Brutto utlån	3.763.599	100,0 %	3.486.492	100,0 %

Utlån til virkelig verdi

Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kredittpåslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser ansees derfor som beste estimat på virkelig verdi.

Banken har ingen utestående utlån med fast rente.

NOTE 3 – Ansvarlig kapital og Kapitaldekning

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital (hybridkapital/fondsobligasjoner) og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til ren kjernekapitaldekning er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 12,0 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag, inklusiv bufferkrav. I tillegg til dette må pilar-2 tillegget dekkes med ren kjernekapital. Tilsvarende er minstekravene til kjernekapitaldekning 13,5 % og kapitaldekning 15,5 %. Da banken kun er kapitalisert med ren kjernekapital vil det være kravet til ansvarlig kapital på 15,5 % med tillegg av pilar-2 kravet som er gjeldende minimumsnivå. Bankens har pr d.d. ikke mottatt Finanstilsynets vurdering av pilar-2 tillegget

Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer.

Kapitaldekningen ble rapportert iht. Basel III/CRD IV.

	2018	2017
Sparebankens fond	595.948	546.208
Gavefond	3.400	3.400
Sum egenkapital	599.348	549.608
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse		
Fradrag for immaterielle eiendeler		
Utsatt skatt		
Fradrag for ansvarlig kapital i finansiell sektor	-29.292	-14.671
Sum ren kjernekapital	570.056	534.937
Sum kjernekapital	570.056	534.937
Netto ansvarlig kapital	570.056	534.937

	2018	2017
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater		
Lokal regional myndighet	12.830	22.055
Institusjoner	10.210	9.060
Foretak	500.143	467.889
Pantsikkerhet eiendom	1.382.028	1.288.824
Forfalte engasjementer	16.889	17.105
Høyrisiko engasjementer	217	217
Obligasjoner med fortrinnsrett	22.611	18.673
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	37.676	14.108
Andeler i verdipapirfond	19.928	17.033
Egenkapitalposisjoner	60.928	55.957
Øvrige engasjementer	214.421	206.214
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2.277.883	2.117.135
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	217.040	204.452
Sum beregningsgrunnlag	2.494.923	2.321.587
Kapitaldekning i %	22,85 %	23,04 %
Kjernekapitaldekning	22,85 %	23,04 %
Ren kjernekapitaldekning i %	22,85 %	23,04 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	12,39 %	12,67 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50 %)	62.373	58.040
Motsyklisk buffer (2,00 %)	49.898	46.432
Systemrisikobuffer (3,00 %)	74.848	69.648
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	187.119	174.119
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	112.272	104.471
Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	270.665	256.346

En alliansebank i eika.

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 1,38 % i Eika Gruppen AS og på 1,26 % i Eika Boligkreditt AS.

	2018	2017
Ren kjernekapital	599.501	
Kjernekapital	609.780	
Ansvarlig kapital	620.026	
Beregningsgrunnlag	2.950.621	
Kapitaldekning i %	21,01 %	
Kjernekapitaldekning	20,67 %	
Ren kjernekapitaldekning i %	20,32 %	
Uvektet kjernekapitalandel i %	10,09 %	

NOTE 4 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

Restløpetid for hovedpostene i balansen

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. I tabellen under er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mnd. på linjen for utlån til kunder.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt. Banken har deponert likvide verdipapirer for 191 millioner kroner i Norges Bank.

Trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kredittinstitusjoner.

Banken har 453 millioner i innskudd som har løpende bindingstid på 32 dager.

Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 82%.
Innskuddsdekningen utgjør ved årets utgang 90,8 % mot 90,3 % året før.
Likviditetssituasjonen vurderes som god.

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter EIEDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr. sentralbanker	-	-	-	-	-	74.481	74.481
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	4.500	-	188.572	193.072
Utlån til kunder	28.271	45.051	217.531	501.990	2.970.755	-19.876	3.743.723
Obligasjoner/sertifik.	-	39.964	88.148	222.816	-	-	350.928
Aksjer	-	-	-	-	-	129.631	129.631
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	33.502	33.502
Sum eiendeler	28.271	85.015	305.679	729.306	2.970.755	406.310	4.525.336

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	150.000	-	5.342	155.342
Innskudd fra kunder	-	452.955	-	-	-	2.964.062	3.417.017
Obligasjonsgjeld	-	-	99.990	199.916	-	-	299.906
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	53.723	53.723
Egenkapital	-	-	-	-	-	599.348	599.348
Sum gjeld og egenkapital	-	452.955	99.990	349.916	-	3.622.475	4.525.336

Banken har utarbeidet et eget dokument for likviditetspolicy. I dette dokumentet er det satt opp rammer for bl.a. LCR, og innskuddsdekning m.m. Enkelte rammer som for eksempel innskuddsdekning, blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret hvert kvartal.

Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet. Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken ut fra visse forutsetninger kan beregne hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid.

Banken hadde LCR på 209 og NSFR på 136 pr. 31.12.2018.

NOTE 5 – RENTERISIKO

Banken er eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser. Bankens styre har fastsatt maksimumsrammer for bankens renterisiko. Ettersom bankens innlån fra kunder og utlån til kunder løper til flytende rente, er det ingen reell risiko på denne aktiviteten. Det er ingen utlån til fast rente eller fastrenteinnskudd pr 31.12.2018. Alle rentepapirer har flytende rente, og bankens renterisiko knyttet til rentepapirer er derfor begrenset. Styret har utarbeidet rammer for renterisiko på rentebærende papirer. Det foretas en løpende kontroll av at virksomheten holdes innenfor disse rammer.

Renterisiko oppstår som følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først forta renteendringer på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring i markedsrenten vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Avtalt/sannsynlig tidspunkt for endring av rentebetingelser for hovedposter i balansen

Ingen beholdning er bundet over 3 måneder og renteforfallene fordeler seg i den 3 måneders perioden.

Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten er lav. En renteendring på 1 % vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på 1 millioner kroner.

Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer. Tid fram til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen.

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	74.481	74.481
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	193.072	193.072
Utlån til kunder	-	3.761.056	-	-	-	(17.333)	3.743.723
Obligasjoner/sertifik.	77.342	273.586	-	-	-	-	350.928
Aksjer	-	-	-	-	-	129.631	129.631
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	33.502	33.502
Sum eiendeler	77.342	4.034.641	-	-	-	413.353	4.525.336

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	150.000	-	-	-	5.342	155.342
Innskudd fra kunder	-	3.417.017	-	-	-	-	3.417.017
Obligasjonsgjeld	-	299.906	-	-	-	-	299.906
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	53.723	53.723
Egenkapital	-	-	-	-	-	599.348	599.348
Sum gjeld og egenkapital	-	3.866.923	-	-	-	658.414	4.525.336

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer, aksjeindekser eller råvarer. Rentepapirer, aksjederivater og råvarederivater er eksponert for denne risikoen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapir-beholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styrene i selskapene. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen.

Banken har ingen inngåtte derivatavtaler pr 31.12.2018.

Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31. desember 2018.

Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

Det er etablert interne retningslinjer for obligasjoner, og i forhold til disse skal det vektlegges god spredning på utstedere, det er bestemt en maksimum eksponering pr. utsteder og det skal investeres i likvide obligasjoner. De fleste obligasjoner er regulert i forhold til 3 mnd. NIBOR, og følgelig blir renterisikoen lav. Det skal videre kun investeres i obligasjoner med lav til middels kredittrisiko, med hovedvekt på de med lav

risiko. Følgelig er mesteparten av bankens obligasjoner obligasjoner med fortrinnsrett og obligasjoner i finansinstitusjoner.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Utstedt av det offentlige				
Stater og statsgaranterte				
Børsnoterte	15.000	14.948	14.948	14.976
Lokale og regionale myndigheter				
Børsnoterte	53.000	53.112	53.039	53.085
Ikke børsnoterte	10.000	10.049	10.049	10.053
Sum utstedt av det offentlige	78.000	78.109	78.036	78.114
Utstedt av andre				
Stater og statsgaranterte				
Ikke børsnoterte	10.000	10.154	10.012	10.012
Institusjoner				
Børsnoterte				
Ikke børsnoterte	37.000	37.274	37.177	37.177
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	167.000	167.691	167.511	167.770
Ikke børsnoterte	58.000	58.269	58.192	58.258
Sum utstedt av andre	272.000	273.388	272.892	273.218
Sum sertifikater og obligasjoner	350.000	351.497	350.928	351.332

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM.

Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirer er i NOK.

Den gjennomsnittlige effektive renten på obligasjonsbeholdningen på rapporteringstidspunktet er 1,47 % og fremkommer som avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning.

Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning

Omløp	Org.nr	Navn	Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Børsnotert						
	920.237.126	Atea ASA	610	471	68	68
Sum børsnotert				471	68	68
Ikke børsnotert						
	998.845.467	NBNP2 AS	6.787	173	34	34
Sum ikke børsnotert				173	34	34
Sum omløpsaksjer				644	102	102

Anlegg			Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Børsnotert						
	937.885.822	Høland og Setskog Sparebank	4.600	506	364	483
Sum børsnoterte				506	364	483
Ikke børsnotert						
	885.621.252	Eika Boligkreditt	13.816.149	57.703	57.703	58.027
	916.148.690	Spama AS	200	20	20	20
	937.894.805	Kvinesdal Sparebank	14.973	1.497	1.363	1.363
	979.319.568	Eika Gruppen AS	334.374	13.951	13.951	48.484
	979.391.285	Eiendoms kreditt AS	7.764	794	794	1.015
		SDC A/S	3.769	1.682	1.682	1.927
	990.029.032	North Bridge Nordic Property	6.787	213	111	111
	937.896.581	Hjelmeland Sparebank	16.800	1.848	1.668	1.668
	932.672.065	Sparebankenes Eiendoms megler AS	600	197	197	197
	950.819.510	Normeka AS	1.200	320	320	320
	977.223.415	Rakkestad Flyplass AS	10	100	50	50
	979.932.790	Opplevelsessenteret Østfoldbadet AS	40	10	1	1
	984.753.551	Navet Næringshage AS	63	63	63	63
	918.713.867	Vipps AS	1.509	4.526	4.526	5.972
	821.083.052	VN Norge AS	1.878	2.658	2.658	2.658
Sum ikke børsnoterte				85.580	85.104	121.875
Sum anleggsaksjer				86.086	85.468	122.358

Rente og aksjefond			Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Ikke børsnotert						
	983.783.880	Eika Egenkapitalbevis	6.592	995	995	1.401
	983.231.411	Eika Sparebank	18.199	18.696	18.696	18.696
	985.187.649	Eika Pengemarked	17.871	18.538	18.432	18.432
	912.370.275	Eika Kreditt	5.662	5.836	5.938	5.938
Sum rente og aksjefond				44.065	44.061	44.467
Sum verdipapirer med variabel avkastning				130.795	129.631	166.927

Beregningen av virkelig verdi bygger på børskurs og/eller forvalters observerte markedsverdier, og alle papirer er i NOK.

Banken har andeler i aksjefondet Eika Egenkapitalbevis, pengemarkedsfondene Eika Sparebank og Eika Pengemarked og i obligasjonsfondet Eika Kreditt. Finanstilsynet har presisert at andeler i verdipapirfond skal klassifiseres som aksjer og andeler og at avkastningen skal klassifiseres som inntekter fra aksjer og andeler og ikke renteinntekter.

Endringer i 2018	Anleggsaksjer
Inngående balanse	65.873
Tilgang 2018	19.867
Avgang 2018	-272
Nedskrivning	-
Utgående balanse	85.468

Netto verdiendring og gevinst/-tap på verdipapirer som er omløpsmidler og valuta

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2018	2017
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	214	254
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-660	-428
Kursregulering obligasjoner	25	377
Netto gevinst/-tap obligasjoner	-421	204
Kursgevinst ved oms. av aksjer og andeler		
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler		
Kursregulering aksjer og andeler	-291	487
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	-291	487
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	1.265	1.098
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	553	1.789
Gevinst/tap og nedskrivning på verdipapirer klassifisert som anleggsmidler	2018	2017
Gevinst ved tildeling av aksjer – VN Norge AS	2.658	-
Gevinst ved tildeling av aksjer og fusjon – VBB AS	1.891	-
Gevinst ved omsetning av aksjer – andre	759	54
Netto gevinst/tap på aksjer klassifisert som anleggsmidler	5.309	54

NOTE 7 – ANDRE RENTEKOSTNADER

	2018	2017
Andre rentekostnader	3	1
Avgift til Sikringsfondet	2.318	2.188
Sum andre rentekostnader	2.321	2.189

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes Sikringsfond.

Fondet plikter å dekke tap inntil kr 2 millioner som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes Sikringsfond. Med innskudd menes enhver kredittsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person.

Innbetaling til Bankenes Sikringsfond er beregnet på bakgrunn av et gjennomsnitt av innskudd og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning ved utløpet av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret samt første og andre kvartal i innbetalingsåret. I tillegg benyttes kjernekapitaldekning ved foregående årsskifte.

For 2019 vil det bli beregnet risikovektet bidrag til innskuddsgarantifondet og krisetiltaksfondet etter ny lovgivning.

NOTE 8 – PROVISJONSINTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2018	2017
Garantiprovisjon	401	326
Betalingsformidling	10.728	10.830
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.969	2.193
Provisjon Eika Boligkreditt	7.490	5.935
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	5.074	4.845
Andre provisjons- og gebyrinntekter	2.730	2.183
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	28.391	26.312

En alliansebank i eika.

Provisjonskostnader	2018	2017
Transaksjonsavgifter og lignende	2.876	3.210
Betalingsformidling, interbankgebyrer	164	184
Andre provisjonskostnader	120	120
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	3.160	3.514

NOTE 9 – PENSJON

Tjenestepensjonsordning (OTP)

Banken har en innskuddsbasert pensjonsavtale for alle ansatte som dekker kravene til obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Ordningen innebærer ingen forpliktelse for banken utover en andel av lønn som hvert år må innbetales. Årets premie kostnadsføres løpende over driften.

Avtalefestet pensjon (AFP)

AFP-premie kostnadsføres løpende over driften.

Driftspensjon

Banken har inngått førtidspensjonsavtale for banksjef, med fratredelse ved fylte 62 år. Avtalen sikrer banksjef en pensjon på 70% av lønn fra fylte 62 år og livsvarig. Banken har også en løpende pensjonsforpliktelse vedr. tidligere banksjef.

Banken har benyttet IAS 19 fra 01.01.2015. Det innebærer at pensjonsforpliktelsen reguleres for endringer i estimatavvik direkte mot egenkapitalen, og ikke mot pensjonskostnader i bankens resultat.

	2018	2017
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,60 %	2,30 %
Forventet avkastning	0,00 %	0,00 %
Lønnsregulering	2,75 %	2,50 %
G-regulering	2,50 %	2,25 %
Pensjonsregulering	1,50 %	1,50 %
Arbeidsgiveravgift-sats	19,10 %	19,10 %
	2018	2017
Pensjonsavtale banksjef		
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser	-2.450	-1.774
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	-468	-339
Påløpte pensjonsforpliktelser	-2.918	-2.113
Pensjonsavtale tidligere banksjef		
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser	-4.289	-5.111
Arbeidsgiveravgift og finansskatt	-819	-976
Påløpte pensjonsforpliktelser	-5.108	-6.087
Netto underfinansierte avtaler	-8.025	-8.200
Årets pensjonskostnad		
Kostnadsført kollektiv pensjonsordning	-	-
Kostnadsført innskuddsbasert ordning (OTP)	1.483	1.544
Kostnadsført AFP	222	344
Kostnadsført individuelle pensjonsavtaler	843	795
Sum pensjonskostnad	2.548	2.683

Pensjonsforpliktelser

Ved måling av nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser benyttes estimert forpliktelse ved regnskapsavslutningen. Estimert påløpt pensjonsforpliktelse korrigeres hvert år i samsvar med aktuarberegnet oppgave fra livsforsikringssselskapet.

NOTE 10 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2018	2017
Lønn til ansatte	17.962	17.258
Honorar til styre og tillitsmenn	431	369
Pensjoner	2.548	2.683
Arbeidsgiveravgift	3.687	3.911
Øvrige personalkostnader	543	983
Eksterne tjenester	2.375	2.213
Kurs, velferd, utdanning	354	242
Kontorrekvisita, blanketter, trykksaker	1.260	989
Telefon, porto og frakt	883	862
Reklame, annonser, markedsføring	2.180	2.512
Diett, reiseutgifter, godtgjørelser	264	346
EDB-kostnader	13.235	13.044
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	45.723	45.414
Antall ansatte pr 31.12.	33,0	33,0
Antall årsverk pr 31.12.	32,0	32,0
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	31,8	32,0

NOTE 11 – LÅN OG YTELSE

	Lønn og honorarer	Pensjonsordning	Annen godtgjørelse	Sum	Lån	EBK
Ledende ansatte						
Adm. banksjef	1.264	941	182	2.387	1.500	-
Sum ledende ansatte	1.264	941	182	2.387	1.500	-
Styre						
Styrets leder	115			115	6.554	4.030
Styrets nestleder	61			61	12.001	-
Styremedlem	57			57	2.820	-
Styremedlem	-			-	-	-
Styremedlem	56			56	2.719	-
Styrets nestleder (tidligere)	96			96		
Styremedlem, vara (tidligere)	4			4		
Styremedlem, vara (tidligere)	4			4		
Samlede ytelser og lån til styret	393	-	-	393	24.094	4.030
Generalforsamling						
Generalforsalingens leder	11			-	-	-
Øvrige medlemmer av generalforsamlingen	27			27	32.414	1.311
Samlede ytelser og lån til Generalforsamling	38	-	-	27	32.414	1.311

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerenten og myndighetenes normrente. Differansen, kr. 377.708 for 2018, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad, men reduserer bankens renteinntekter tilsvarende. Lån til adm. banksjef følger generelle vilkår for øvrige ansatte.

Samlede lån til ansatte med rentesubsidierte rentevilkår: kr 46,9 mill

Samlede lån til ansatte med ordinære rentevilkår: kr 20,4 mill

Lånene er gitt til en rente som settes til 60 % av laveste utlånsrente ihht. bankens gjeldende prisliste. Lånene er sikret med pant innenfor 80 % av verdi. Gjennomsnittlig løpetid er ca. 16 år.

Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Banken hadde i 2018 ingen transaksjoner

med nærstående parter utover overnevnte transaksjoner. Banken benytter ikke aksjeverdibaserte godtgjørelser til ansatte eller tillitsvalgte.

OTP – Obligatorisk tjenstepensjon er pliktig. Banken har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene. Det er gjort avtale med adm. banksjef om gjensidig oppsigelsesfrist på 6 måneder. Utover dette er det ikke avtalt noen form for opphørsvederlag eller lignende, verken til adm. banksjef eller til styrets leder.

Banken har en bonusordning som omfatter alle faste ansatte med unntak av adm. banksjef. Bonus utbetales utfra årsverk og samlet bonusutbetaling i 2018 er 406.500,-. Ordningen er innenfor forskrift om godtgjørelse i finansinstitusjoner.

Adm. banksjef har avtale om fratredelse ved fylte 62 år. Se også note 9.

NOTE 12 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Immater. Eiendeler	Fast eiendom	Inventar/ maskiner	Sum
Kostpris 01.01.2018	6.316	43.633	18.347	68.296
Tilgang	-	715	1.203	1.918
Avgang	-	-5.942		-5.942
Kostpris 31.12.2018	6.316	38.406	19.550	64.272
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2018	6.316	22.068	16.187	44.571
Ordinære avskrivninger		897	1.111	2.008
Avgang akkumulerte avskrivninger		-2.576		
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2018	6.316	20.389	17.298	44.003
Bokført verdi 31.12.2018	-	18.017	2.252	20.270

		Herav utleid		Balanseført
Fast eiendom	Eiendomstype	Areal m ²	areale m ²	verdi 31.12
Bankgården, Ørje	Bankbygg	900	-	4.816
Seksjoner i Skaun borettslag, Rakkestad	Kontorseksjoner	800	357	8.639
Bankgården, Aremark	Kontorbygg	900	443	2.932
Hytte	Fritidsbolig			24
Tomter	Tomt			1.606
Sum				18.017

Samlet utgjorde husleieinntekter for 2018 kr 1.099.895

Leieavtaler

Marker Sparebank leier følgende lokaler til sin bankdrift:

Kommune	Leieavtalens utløp	Årlig leie (hele kroner)
Rømskog	Løpende, 12 mnd oppsigelse	65.956
Moss	01.09.2019, med mulighet for forlengelse	483.576

NOTE 13 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2018	2017
Andre driftskostnader		
Driftskostnader faste eiendommer	2.697	2.622
Leie av lokaler	711	754
Maskiner, inventar og transportmidler	380	266
Revisjonshonorar	338	348
Forsikringer	175	275
Eksterne tjenester utenom ordinær forretningsdrift	385	140
Andre ordinære tap	19	46
Andre driftskostnader	5.128	5.008
Sum andre driftskostnader	9.833	9.460

Spesifikasjon av revisjonshonorar:

Lovpålagt revisjon	255	265
Attestasjon	52	52
Andre tjenester	31	31
Sum revisjonshonorar inkl. mva	338	348

NOTE 14 – SKATT

Skattekostnaden består av:

Betalbar skatt: 25 % av skattemessig resultat.
For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige.

Formuesskatt.

Andre skattebegrep:

Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:

- Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter.
- Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskaps og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

	2018	2017
Beregning av betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad	67.955	56.765
Permanente forskjeller	-11.000	-5.686
Endring midlertidige forskjeller	-1.645	-1.834
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	55.310	49.246
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	13.827	12.312

	2018	2017
Skattekostnad		
Betalbar inntektsskatt for året	13.827	12.312
Endring utsatt skatt	411	458
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-16	-30
Formuesskatt	1.073	996
Endring i utsatt skatt ført mot EK	-20	5
Sum skattekostnad	15.275	13.741

Betalbar skatt fremkommer som følger:

Formuesskatt	1.073	996
Inntektsskatt	13.827	12.312
Sum betalbar skatt	14.900	13.308

Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2018	2017
Varige driftsmidler	79	-2.318	-2.397
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	175	-8.025	-8.200
Gevinst og tapskonto	1.147	920	-227
Obligasjoner og andre verdipapirer	25	-569	-594
Avsetninger	218	-2.008	-2.226
Grunnlag utsatt skatt+ / utsatt skattefordel-	1.645	-11.999	-13.644
Bokført utsatt skattefordel (-) / utsatt skatt (+)	411	-3.000	-3.411

Sum bokført utsatt skattefordel	-3.000	-3.411
--	---------------	---------------

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2018
25% skatt av resultat før skatt	16.989
25% skatt av permanente forskjeller	-2.750
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-16
Formuesskatt	1.073
Endring utsatt skatt ført mot EK	-20
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	15.275

NOTE 15 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2018	2017
Kontanter i norske kroner	8.140	8.850
Kontanter i utenlandske valutasorter	393	740
Innskudd i Norges Bank	65.948	55.701
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	74.481	65.291

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med andre norske finansinstitusjoner og Norsk Kontanthåndtering.

Marker Sparebank har ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta.

NOTE 16 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

	2018		2017	
Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	Beløp	%	Beløp	%
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	333		331	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	155.009		155.008	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	155.342	1,66 %	155.339	1,53 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	2.822.156		2.709.876	
Med avtalt løpetid	594.860		439.732	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	3.417.017	0,97 %	3.149.608	0,95 %

Rentene er rapportert som gjennomsnittlig rentekostnad for hhv. 2018 og 2017.

Banken har 3 lån hos KFS på 50 mill. kroner som forfaller 17.09.2020, 11.05.2021 og 11.11.2022. Disse lånene løper med 3 måneders flytende rente.

Innskudd fra kunder	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Lønnskutere og lignende	2.465.074	72,1 %	2.400.408	76,2 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	86.135	2,5 %	85.676	2,7 %
Industriproduksjon	49.504	1,4 %	50.512	1,6 %
Bygg og anlegg	62.401	1,8 %	55.350	1,8 %
Varehandel, hotell/restaurant	55.195	1,6 %	24.408	0,8 %
Transport, lagring	33.459	1,0 %	34.901	1,1 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	113.063	3,3 %	92.998	3,0 %
Sosial og privat tjenesteyting	184.080	5,4 %	146.351	4,6 %
Offentlig forvaltning	368.106	10,8 %	259.004	8,2 %
Sum innskudd	3.417.016	100,00 %	3.149.608	100,00 %

Innskudd	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Primærdistrikt	2.567.681	75,1 %	2.398.399	76,1 %
Sekundærdistrikt	144.727	4,2 %	144.852	4,6 %
Tertiærdistrikt	704.608	20,6 %	606.356	19,3 %
Sum innskudd	3.417.017	100,00 %	3.149.608	100,00 %

NOTE 17 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV OBLIGASJONER

Utestående pr 31.12.2018	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Amortisering	Nominell rente
Obligasjonslån						
NO0010779317	23.11.2016	23.05.2019	50.000	49.997	Bullet	3M Nibor + 0,78
NO0010779333	25.11.2016	25.05.2020	50.000	49.987	Bullet	3M Nibor + 0,96
NO0010771736	09.09.2016	09.09.2019	50.000	49.993	Bullet	3M Nibor + 0,77
NO0010816176	16.02.2018	16.09.2021	50.000	49.981	Bullet	3M Nibor + 0,65
NO0010830581	21.08.2018	21.02.2022	50.000	49.974	Bullet	3M Nibor + 0,60
NO0010836430	15.11.2018	15.05.2023	50.000	49.974	Bullet	3m Nibor + 0,77
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			300.000	299.906		

NOTE 18 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2018	2017
Annen gjeld		
Bankremisser	487	825
Betalingsformidling	4.792	1.496
Skyldige offentlige avgifter	102	96
Betalbar skatt	14.900	13.308
Skattetrekk	912	856
Leverandørgjeld	2.434	1.613
Annen gjeld ellers	14.394	15.731
Sum annen gjeld	38.021	33.925

NOTE 19 – EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2018	-	546.208	3.400	-	549.608
Endring i estimatavvik pensjoner direkte mot egenkapitalen		61			61
Årsoppgjørdisposisjoner		49.680			49.680
Egenkapital 31.12.2018	-	595.948	3.400	-	599.348

	2018	2017
Overført til gaver	3.000	3.000
Overført til Sparebankens fond	49.680	40.025
Sum	52.680	43.025

NOTE 20 – GARANTIANSVAR

	2018	2017
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	8.608	8.708
Kontraktsgarantier	6.924	7.333
Andre garantier	2.498	2.573
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	18.030	18.614
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	11.063	33.217
Sum garantiansvar	29.093	51.832

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriteriet at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.18 lån for 1106 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Er ihht. garantiavtalen begrenset til 1 % av den til enhver tid samlede låneportefølje i Eika Boligkreditt.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet i perioden fra banken anmoder om utbetaling til lånets pantesikkerhet har oppnådd rettsvern og bankens depotavdeling har kontrollert dokumentasjonen.

EBK har ytterligere rett til å motregne eventuelle tap i bankens provisjon for kundebehandling i en periode på inntil 3 år.

	2018	2017
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	-	23.462
Tapsgaranti	11.063	9.755
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	11.063	33.217

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at

EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene.

Pr. 31.12.2018 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2019.

	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Garantier fordelt geografisk				
Primærdistrikt	26.578	91,4 %	49.964	96,4 %
Sekundærdistrikt	795	2,7 %	422	0,8 %
Tertiærdistrikt	1.721	5,9 %	1.446	2,8 %
Sum garantier	29.093	100,00 %	51.832	100,00 %

NOTE 21 – NØKKELTALL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	50,6 %	53,6 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	1,5 %	5,0 %
Egenkapitalavkastning*	9,2 %	8,1 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	24,5 %	22,6 %
Innskuddsmargin	0,07 %	-0,04 %
Utlånsmargin	2,30 %	2,45 %
Netto rentemargin	2,01 %	2,05 %
Resultat etter skatt i % av gjennomsnittlig FVK	1,23 %	1,07 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	32,7 %	30,9 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	30,4 %	28,8 %
Innskuddsdekning	90,8 %	90,3 %
* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	22,85 %	23,04 %
Kjernekapitaldekning	22,85 %	23,04 %
Kapitaldekning	22,85 %	23,04 %
Leverage ratio	12,39 %	12,67 %
Likviditet		
LCR	209	144
NSFR	136	145

RSM Norge AS

Til generalforsamlingen i Marker Sparebank

Frolandsveien 6, 4847 Arendal
Org.nr: 982 316 588 MVA

T +47 38 07 07 00
F +47 23 11 42 01

www.rsmnorge.no

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Marker Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd på kr 52 680 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

RSM Norge AS is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

RSM Norge AS er medlem av/er medlem av Den norske Revisorforening.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin

plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Arendal, 18. februar 2019
RSM Norge AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Johan Thulin Bringsverd".

Johan Thulin Bringsverd
Statsautorisert revisor

MARKER SPAREBANK

**HOVEDKONTOR
Ørje**

Storgata 59
1870 Ørje
Tlf: 69 81 04 00

Filial Rakkestad

Storgata 19
1890 Rakkestad
Tlf: 69 81 04 00

Filial Moss

Dronningensgate 23
1530 Moss
Tlf: 69 81 04 00

Filial Aremark

Østkroken 3
1798 Aremark
Tlf: 69 81 04 00

Filial Rømskog

Kommunehuset
1950 Rømskog
Tlf: 69 81 04 00

En alliansebank i **eika.**